

Độc huấn tông cung cấp cho các Giám Mục Việt Nam nhân dịp Ad Limina và qua, tôi lạy nhau để ký quyển sách “Hãy trao cho Caesar / Render unto Caesar” của Tổng Giám Mục Denver, Colorado Charles Chaput mà tôi mới đọc cách nay một tuần lễ. Đang viết về cuốn sách thứ này thì tôi có dịp đọc bài nói chuyện của chính tác giả nói về cuốn sách đó trong một cuộc họp luân hồi năm trước tại Đại hội Toronto, diễn ra sau bốn tháng sau khi Tổng giáo phái Toronto trong chương trình Truyền hình Công giáo ‘Muôn vành Ánh Sáng’.

Đó là chiêu nhúng lừa khuyên của Đức Thánh Cha với các giám mục Việt Nam và những tông đồ trong gói ghém trong cuốn sách của Tổng Giám Mục Charles Chaput để tìm một bài học cho chúng ta, những người Công Giáo Việt Nam ở trong nước và ở hải ngoại cũng là điều thú vị và thích đáng.

Cuốn sách nói về điều sống và bản phán chính trị của ngày Công Giáo. Đức Thánh Cha khuyên các Giám mục Việt Nam hãy công tác với công đồng chính trị một cách lành mạnh,..., mới phán tay hàn thành dùn thân xây dựng một xã hội công chính, liên đới và công bằng để phục vụ toàn dân, nêu cao tinh thần bác ái của đức Công Giáo, biến hiếu Thiên Chúa là Tình yêu.

Trước khi bắt đầu câu chuyện, Đức Tổng Chaput xác định vài điều:

1- Canada và Hoa Kỳ là hai nước bốn láng giềng thân thiết kế lâu, đón nhận người Hoa Kỳ cũng hai nước là một, nhưng thực sự khác nhau cả hai nước, cấu trúc chính trị của hai nước và ngay cả cách nhìn ra thế giới của cả hai nước –vì một vài phong cách khác nhau. Người thiết nghĩ, trung tâm ý nghĩa của nó là giá trị chính trị của ngày Công Giáo thì đâu cũng vậy, cho dù số có ít nhất thay đổi chi tiết tùy theo quốc gia. Tuy nhiên cốt lõi của nó là một niềm tin Chúa Kitô trong điều sống công cộng thì luôn luôn giống nhau, bởi vì tất cả chúng ta cùng chia sẻ chung một bí tích rửa tội.

2- Điều xác định thứ hai là NỘI M TIN và CHÍNH TRỊ. Nó không phải là cái gì mới mẻ. Nó rất cũ và xa nhau trái núi; đã từng được Đức Tổng nói đi nói lại, nói mãi năm tháng 12 năm qua. Nếu ai đã nghe biết rồi thì có việc rõ nhiên bù ngoài tai, không khò. Tuy nhiên Henry Ford đã từng nói là: “2% dân chúng có suy thận, 3% nghĩ rằng mình có suy thận, còn 95% thì cho rằng họ chưa còn khỏe là chính phủ trách nhiệm suy nghĩ”. Đức Tổng không bàn về cái nhìn quá bi quan của Ford về con người. Những người xác nhận rằng đa số những người ngày đã gặp nhau mặc sức, linh mục chung

hún, hú có đúu óc và biít suy nghĩ đú súng mút đúi súng đúy đú và hoàn húo. Tuy nhiên múc dù không chú ý nhú vúy nhúng Ford đúa nói rút đúng: Nún văn hóa tiêu thú cóa Hoa Kú nó nhúmút loúi ma túy cóc múnh. Nói vú luân lý thì xem ra ngúi ta có vú rút khó khăn, ngúi ngùng nhúng coi truyún hình thì lúi là mút thú tiêu khiển không thúbú qua, mút phúng thuúc chún thúng tuyút diúu. Điều này nhúng khúa nhiúu vú chính trú. Tú do thúc sú đòi húi phúi có khúnăng suy nghĩ và phún lún đúi súng tún tiún ngày nay –không chú riêng cóa Hoa Kú mà có tút có nhúng núc phát triún trên thú giúi- xem ra đúc có tình thiút kú đú khúi phúi suy nghĩ. Vúy nói vú Chúa và Caesar, núu thúc túnh đúc cóa mút Kitú húu trong sú khán thính giú hiún diún thì cũng đáng công lúm rúi.

Đúi u quan trúng là múi ngúi chúng ta cón phúi tu luyún đú có mút lúng túm Công Giáo chính đáng, tinh tuyún và múnh mú đú dúa theo đó mà thi hành bún phún công dân, và phúi biít lanh trách nhiúm, chúp nhún húu quú cóa viúc mình làm. Không ai có thú làm thay cho chúng ta đúc. Vì vúy nhún thúc chính xác, súng và dún thân thúc sú theo niúm tin Công Giáo cóa mình quú là rút quan trúng. Núlà chú dún duy nhút và đáng tin cóy đú mút mún đú Chúa Kitú hành sú trong đúi súng cóng cóng.

“HÃY TRú LúI CHO CAESAR...” [1]

Bây giú nói vú cuún sách: “ Hãy trú lúi cho Caesar...”. Túi sao Đúc Túng viút quyún sách này? Sách nói gúi? Sách có ý nghĩa gúi đúi vúi ngúi Công Giáo?

LÝ DO VIúT CUúN SÁCH NÀY

Vào năm 2004, mút luút sú trú thuúc đúng Dân Chú nhúng chú trúng búo vú sú súng / Pro life ra tranh mút chúc vú dún có Colorado . Ông suýt núa thúng ngay trong chính mút quún thuúc đúng Cúng Húa. Nhúng ông cho tôi biít quú là khó khăn khi phúi trong cùng mút lúc vúa vún đúng gây quúi tranh có vúa phúi trung thành vúi niúm tin Công giáo. Do đó sau búu có, ông yêu cóu tôi viút lúi tút có nhúng suy tú vú NIúM TIN và CHÍNH TRú thành sách đú giúp cho giúi trú Công Giáo húc húi, suy tú và sú dúng, hành sú nhú là mút “Ôn Gúi Chính Trú” thúc sú.

Ngoài ra tôi cũng có mút lý do khác núa đú viút cuún sách đó. Thúc sú mà nói, tôi chán ngúy cái đúi u có phúi nghe ngúi ta nói có trong giúi công giáo lún ngoài công giáo là ngúi Công Giáo núen yên lúng, đúng nói vú tôn giáo cóa mình và nhúng quan đúm luân lý cóa đúo mình trong

Nhưng cuộc tranh luận công khai giữa công chúng trong xã hội. Đó quả là một thời điểm áp chung. Ngày Công Giáo chúng ta không thể chêp nhận nó được.

Một lý do nữa khiến tôi viết là khi tôi tìm kiếm một tài liệu rõ ràng để nói về Ôn gõi chính trị của ngày Công Giáo thì không có. Đó là một số lý! Một công dân cũng như mọi người công giáo đều có phần góp công sức của mình vào điều sống công cộng. Đó không phải là một phù phép hay một khoa học cao siêu gì. Là công dân một nước, chúng ta không bao giờ được đòi hỏi mà phải tích cực góp phần xây dựng đất nước cùng với những chuyên viên kinh tế và chính trị. Đôi khi sống chính trị của một quốc gia, cũng giống như đeo Kitô giáo của chúng ta, nó là chung của cả nước và mọi người đều có trách nhiệm góp phần vun trùng và phát triển. Nhưng dân chủ của một nước phải thu hút vào sự dân tộc hóa cung cấp cho công dân, không phải chỉ cung cấp cho nhà văn đàng, các chuyên viên, bộ phận đều không quan trọng và không truy cập thông báo chí. Đôi khi ngày Công Giáo, chính trị -tức đòi hỏi Công Lý, Công Bình và Công Ích- là một phần của lịch sử của chúng ta. Không ai là phải, không ai đóng vai nhau bé trong lịch bén đó cả. Mọi cá nhân đều quan trọng.

NỘI DUNG CUỘN SÁCH 'RENDER UNTO CAESAR'

Vậy thì cuốn sách nói gì? Đầu tiên cuốn sách đã nói lên cái nội dung của nó. Hãy trả lời cho Caesar cái gì thu hút về Caesar hay là Phục vụ Quốc Gia bỗng Niềm Tin Công Giáo của mình trong Đời Sống Chính Trị. Sách đặc biệt tóm gọn trong những điểm sau:

*Nhưng biết lịch sử của mình.

Từ năm nay, nghiên cứu cho thấy dân Hoa Kỳ đã chung biết gì về lịch sử. Đó là điều rõ ràng hơn ai hết, bởi vì cả Thucydides, Machiavelli lẫn Thomas Jefferson đều đã nói "Lịch sử rõ ràng". Quan trọng bởi vì quá khứ làm nên hiện tại và hiện tại sẽ tạo ra tương lai. Nhưng ngày Công Giáo không biết lịch sử, nhưng là lịch sử của chính mình là ngày Công Giáo thì sẽ có ngày khác –thông thường là không thân thiết với mình- sẽ làm lịch sử thay cho mình. Nói một cách khác, một ngày một trái nhau thì không có hiện tại và tương lai bao giờ vì họ không thể nhớ lịch sử quá khứ. Kinh nghiệm và thực tế cho thấy quá khứ là cái neo của con người. Không có nó, con người sẽ bay lơ lửng vô định trên không. Tương tự như vậy, nếu ngày Công Giáo chúng ta không nhận và không bao giờ lịch sử tôn giáo mình thì chúng có ai làm thay cho ta đâu. Lúc bấy giờ chúng ta sẽ chẳng có tương lai bao giờ chúng ta không có quá khứ. Nếu chúng ta không biết Giáo Hội đã hành động, làm việc và tranh đấu thà nào để có những qui luật chính trị trong quá khứ thì ngày nay chúng ta chẳng có thể hiểu biết và suy nghĩ một cách trong sáng

về những tíng quan, liên hù giùa Giáo Hùi và quúc gia.

*Hoa Kã là m>t quúc gia tôn giáo

Hoa Kã không phòi là m>t quúc gia thè tèc, vò dòo. Sò gia Paul Johnson cò lòn đà nòi “Hoa Kã là m>t quúc gia đòng sinh ra là Tin Lành” Đó là tòn giòo gòc duy nhò tò. Dìi nhiên Hoa Kã khòng cò Quúc Giòo nhòng cò sò còng khòng thuòc vò giòo phòi nòo cò. Còng cò nhòi u đòa dòi m>dò cho nhòng ngòi cò đòo vò khòng cò đòo sinh hoòt. Nhòng Hiòp Chòng Quúc khòng bao giòc dòng thiòt lòp vò i chò tròng vò tòn giòo. Hòu nhò tòt cò các nhòa lòp quúc đòu hoòc là Kito hòu hay <nhòt còng chòp nhòn tòn giòo. Tòt cò nhòng cò sò còng vò nhòng tò tòng còa chòng ta vò con ngòi đòu dòa tròn còn bòn tòn giòo. Nòu chòng ta loòi bò Thiên Chòua ra khòi đòi sòng còng tòc là chòng ta còng loòi bò nguòn gòc chòng ta ra khòi lòy tòng quúc gia còa chòng ta.[2]

*Hãy làm sáng tò còc ngôn tò vò chính trò

Chòng ta còng nòn xânh nhòng danh tò thuòc vò Chính Trò cho rõ ràng, bòi vò ngôn tò ròt quan tròng; nòo bòi u hiòn suy tò còa chòng ta, vò suy tò còa chòng ta sò dòn đòa chòng ta đòn hành đòng. Khi chòng ta diòn tò sai lòc ý nghĩa còa ngôn tò nhò danh tò “Công Ích” “Lòng Tâm” hoòc “Còng Đòng” hay “Gia đòng” thì chòng ta đò làm m>t ý nghĩa còa ngôn ngòl là thè ta dòng dò diòn tò suy tò còa chòng ta vò phòp luòt. Ngòn ngòl “bòt lòng” hay cò tònh làm sai lòc ý nghĩa còa ngôn tò sò đòa tòi tranh luòn bòt lòng vò luòt lò bòt hòo. Đòan cò m>t thí dò: Chòng ta biòt ròng “Nhòn nhòng khòng phòi là m>t nhòn đòc Kito giòo. Bòc Ái, Công Lý, Tò Bi, Khòn Ngoan, Lòng Thiòn....m>i là nhòng nhòn đòc Kitò giòo. Vòy m>a trong nhòi u còng đòng, nhòn nhòng, chòu đòng lòi là m>t nguyòn tòc quan tròng đòi sòng trong khi đò nhòn nhòng tò nòo khòng bao giòl là m>t còu cònh còng đòng. Thèc vòy, nhòn nhòng, chòu đòng tòi ác trong xã hòi vò cuòc sòng tò nò đò là m>t hònh thèc còa tòi ác ròi. Ngòi ta thòng nòi: “Yèn lòng tò là đòng lòa”. Còng giòng nhòl vòy, dòn chòu đòa nguyòn khòng cò nghĩa là ngòi Công Giòo phòi yèn lòng tròng còng chòng, khòng đòng còng phòt biòu / lòn tiòng vò nhòng vòn đòi luòn lòy quan tròng vò còn thiòt, lòy cò hoàn cònh khò khăn vò tò nhò.... do nhòng quan niòm lòch lòc trong cung cách hònh sò. M>t nòn dòn chòu lòn tòi lâu bòn, đòi hòi phòi cò nhòng tranh luòn gòt gao vò luòn lòy. Đòa nguyòn thèc sò còng đòi hòi ngòi dòn phòi cò m>t niòm tin sòt đò, luòn luòn sòn sòng đòa ra nhòng phòn quyòt còa mình tròng còng luòn, m>t còch ôn hòa vò tòng kònh trong khuòn khò luòt phòp nhòng phòi quyòt liòt, khòng chòu bòn hò nhòc ai. Khòng làm đòng nhòl vòy tò chòng tò chòng là m>t còng dòn dò, m>t loòi đòo tròch, gian dòi hoòc lòa đòo trong đòi thoòi mà thòi.

*Ranh giỻi giỻa Thỻn Quyỻn và Thỻ Quyỻn

Khi Chúa Giêsu nói vỻi nhỻng ngỻi Pharisiêu và nghỻng ngỻi thuỻc phe Herođe nhỻ trong Tin Mỻng thánh Mathew (Math. 22: 21) là “Hãy trỻ cho Caesar cái gì thuộc vỻ Caesar và trỻ cho Thiên Chúa nhỻng gì thuộc vỻ Thiên Chúa” là Ngỻi đỻa vỻ ra quá rõ ràng cái cỻu trúc cỻa tôn giáo và quỻc gia. Ngài đỻa dỻy chúng ta phỻi nghĩ thỻ nỻo vỻ tôn giáo và quỻc gia thỻi bỻy giỻ và ngay cỻ hiỻn nay. Caesar là vua có cái quyỻn cỻa mỻt ông vua. Chúng ta là dân có bỻn phỻn dân sỻ là vỻng lỻi và kính trỻng vua. Nhỻng sỻ vỻng lỻi đó có đỻu kiỻn là bỻ giỻa hỻn bỻi nhỻng cái gì thuộc vỻ Thiên Chúa.[3]. Caesar không phỻi là Thiên Chúa. Chỻ có Thiên Chúa mỻi là Chúa mà thôi. Mà quỻc gia thì phỻi thuỻc vào Thiên Chúa và phỻi trỻ lỻi Thiên Chúa vỻ nhỻng công viỻc mà hỻ đỻa làm đỻi vỻi dân là nhỻng ngỻi mà Thiên Chúa đỻa tỻo dỻng nỻen. Bỻn phỻn cỻa chúng ta là nhỻng tín hỻu phỻi biỻt hỻnh dung ra xem cái gì thuộc vỻ Caesar, cái gì thuộc vỻ Thiên Chúa đỻ mà đỻt nó vào đúng vỻ trí tỻng xỻng cỻa nó trong cuỻc sỻng cỻa chúng ta, trong nhỻng tỻng quan giỻa chúng ta vỻi tha nhân và nhà nỻu c.

*Tham gia sinh hoỻt chính trỻ là Bỻn Phỻn và ỻn Gỻi cỻa ngỻi Công Giáo

Sau khi đỻa nói tỻt cỻ nhỻng đỻu nhỻ trên thì cuỻn sách “Hãy trỻ lỻi cho Caesar”, trong thỻc tỻ, có ý nghĩa gì đỻi vỻi mỻi ngỻi Công Giáo chúng ta? Dĩ nhiên mỻi ngỻi chúng ta có bỻn phỻn phỻi trau dỻi hỻc hỻi đỻ cho niỻm tin cỻa chúng ta triỻn nỻ dỻng sỻ hỻng dỻn cỻa giáo huỻn cỻa Giáo Hỻi. Nó cũng còn có nghĩa là chúng ta có bỻn phỻn phỻi tham gia vào nhỻng sinh hoỻt chính trỻ. Tỻi sao vỻy? Bỻi vì chính trỻ là thỻc thi quyỻn lỻc, và viỻc sỻ dỻng cái quyỻn đó phỻi luôn luôn có mỻt nỻi dung luân lý, đỻo đỻc và nhân bỻn hỻu đỻem lỻi kỻt quỻt cho ngỻi dân.

Là Kito hỻu, chúng ta không thỻ nói chúng ta yêu Chúa mà lỻi không nghĩ gì đỻn nhỻng nhu cỻu cỻa ngỻi hàng xóm và cỻa tha nhân. Yêu Chúa cũng giỻng nhỻ yêu ngỻi phỻi ngỻu. Mỻt ông chỻng nói vỻi vỻ là ‘anh yêu em’ thì quỻ là tuyỻt đỻp rỻi. Nhỻng bà vỻ vỻn còn phỻi chỻxem ông chỻng chỻng tỻ cái tình yêu đó thỻ nào. Tỻng tỻ nhỻ vỻy, nỻu chúng ta nói chúng ta là ngỻi “Công Giáo”, chúng ta cũng phỻi chỻng tỻ bỻng tỻ cách và cuỻc sỻng hàng ngày cỻa chúng ta. Phỻc vỻ tha nhân bỻng cách làm viỻc, tranh đỻu cho công lý, công bỻng, cho bác ái và sỻ thỻt trong đỻi sỻng chính trỻ cỻa quỻc gia là mỻt trong nhỻng phỻng cách rỻt quan trỻng mà chúng ta phỻi làm.

Tách biỻt Tôn Giáo ra khỻi Chính Trỻ hay Đỻo ra khỻi Đỻi không có nghĩa –hay chỻng bao giỻ có nghĩa- là tách biỻt Niỻm Tin Công Giáo ra khỻi (hay dỻng dỻng trỻc) nhỻng bỻt công xỻy ra

trong xã hội, ra khỏi nhà ng chín lía chính trí và nhíng hành đíng / hành vi chính trí. Tách biệt ra nhí ví y tíc là tí tí chíi mính là ngính Công Giáo; khí c tí lía Chúa díy chung ta “Hãy là Men cho đíi” (Math.13:33) và “ Hãy đi làm cho muôn dân trí thành mín đí ...” (Math.28:19). Tách biệt nhí ví y là ta đã đánh cíp mít cái nín tíng / níi dung đío lý cía xã hội, tíng tí nhí bi¨u mít anh chàng đí có ví hính hành sí nhí là đíc th´anh níi công cíng. Díi nhiên anh chàng đí có thí làm nhí ví y, nhíng cu¨c hính nhínhín cía hín chíc cùng chíng bín víng đíc bao lâu.

ĐỘNG PHÁI VÀ BỘ U CỘ

Đíc Tíng Chaput nói lía ng´i chíng thu¨ c ví đíng phái chính trí nío cí, bíi ví mít phín ng´i lía giám míc, mít phín ví bây gi¨ ng´i đí lín tu¨ i nín khön hín híi xía. Nhíng khi cùn lía mít linh míc trí, ng´i & trong ban vín đíng tranh cí cía Bobby Kennedy. Sau níay ním 1976 ví 1980 Đíc Tíng tính nguyín vín đíng cho Jimmy Carter. Níu híi đíng gíc cía Đíc Tíng lía đíng nío thí phíi nío lía đíng Dân Chí. Nhíng trong sách Đíc Tíng nío lía mít trong nhíng bài híc mít chung ta híc đíng 50 ním trí cí là ki¨m mít đíng chính trí Công Giáo vía y thí líi khöng cùn. Nhíng kinh nghi¨ mí cho thíy ngínhí Công Giáo cùng cím thíy tho¨ i míai víi bít cím mít đíng chính tri nío sím hín thí cái đíng & y cùng líi díng hí lí hín bíy nhi¨u ví chíng cùn đí míxía gíi đí níng & u tí cía ngínhí Công Giáo nía.. Trung th´anh víi đíng phái theo thí quen hay theo truy¨ n thíng gia đính ho¨ c quy¨ n líi giai cíp, síc tíc míu da thí chí lía nhí mít theo đu¨oi mít thí.. Đó lí lo¨ i & líi, líi bi¨ng, nguy hi¨ m chít ngínhí.... Vín đí nío cùng quan tríng cí. Đíc tính nío cùng hay hít. Hành sí theo nguy¨n tíc cùng cùn thi¨ t. Nhíng trung th´anh víi đíng chí ví đíng thí lía con đíng cùng khöng líi thoát.

Víi tí cu¨n sách “Hãy Trí líi cho Caesar” –Đíc Tíng nío- khöng phíi đí đíng hí hay cùng kích bít cí mít đíng cí vi¨en ho¨ c đíng phái chính trí nío. Míc đích vi¨t sách đín gi¨ n chí lía trính bây nhíng đíu thíc cín thi¨ t mít ngínhí Công Giáo cín phíi cùng ví áp díng trong nhíng sinh ho¨ t chính trí ví cu¨c síng hính ng´y níi cùng đíng xã hội, qu¨c gia ví víi míi ngínhí, đíc bi¨t thi¨ hành trong nhíng cu¨c bíu cí & đía phíng hay toàn qu¨c hay trí cùng nhíng bít cùng xíy ra trong xã hội đíi víi cá nhín hay chung cho cí cùng đíng dín tíc ví đíng nío

Ba tu¨ n trí cùng ngày bíu cí tíng thíng HK híi tháng 11 ním 2008, Đíc Tíng đí vi¨t:

-Tôi tin ríng nghí sí Obama, khöng cùn bi¨t ông tài n´ng thí nío, nhíng chíc chín ông lía mít đíng cí vi¨en tíng thíng thu¨ c đíng Dân Chí líng hí phá thai tí khi ví Roe vs Wade ním 1973 đíng quy¨ t đính. Trong cu¨c tranh cí, Obama khöng chí lía mít đíng vi¨en TT chí tríng

phá thai m>t cách điên cu&ng, ông còn ph>n đ>i, đòi h>y b> t>ng gi>t tr> con còn trong b>ng me là m>t hành đ>ng đáng trách. Nên nh> là m>c s> Dietrich Bonhoeffer thu>c Giáo H>i Lutheran đã công khai g>i hành đ>ng gi>t hài nhi là SÁT NHÂN. Ây v>y mà t>i Đ>i H>i đ>ng Dân Ch>i à Denver tháng 8 năm 2008, ch>ng s> s>ng / anti life / Pro choice, phá thai đã là ch>ng tr>ng chính th>c c>a đ>ng dân ch>.

Gi>ng nh> m>t s> ng> i Công Giáo hay nói, tôi t>ng t>ng là “ Obama tr> thành l>ng c>a viên t>ng th>ng “phò s> s>ng / ProLife” thì ông ta c>n ph>i có m>t kh>l n>ng đ>c bi>t và phi th>ng là ông có th> t> th>oi mi>n ông ho>c ông có m>t l>m l>n lu>n lý nào đó hay cái g>i t> h>i h>n n>a...đ> tr> thành nhân v>t phò s> s>ng (ch>ng phá thai). Nh> v>y thì đ>i h>i đ>ng dân ch> ch>n l>ng viên t>ng th>ng cho đ>ng mình là “Phò S> S>ng”. Lúc đó ý nghĩa c>a t> “Phò S> S>ng” s> ph>i đ>o ng> i c>a.

Nh> v>y thì tôi l>i có lý do đ> làm sáng t> v>n đ> này n>a. Trong cu<c s>ng văn minh hi>n đ>i ngày nay –k> c> trong Giáo H>i Công Giáo- ng> i ta th>ng b> l>ng tâm giày v>o, áy nay vì nh>ng đ>i u gi> m>o gian d>i ngoài ý mu>n đ> ch>ng t> mình là k>l kh>on ngoan và có t> cách, nh>ng th>ng l>i bi>n mình thành m>t th>ng hèn. Con ng> i ta thì ph>i bi>t kính tr>ng và đ>i x> l>ch s> v>i nhau, nh>ng đ>ng th>i cũng ph>i bi>t nói v>i nhau l>i chân th>t m>t cách th>ng th>n.

TT Obama là m>t ng> i thông minh và có vài kh>l n>ng đ>c bi>t. Ông có tài l>i cu<n ng> i nghe. Nh>ng dù ông có tài gi>i đ>n đâu đi n>a, ông cũng không th> che d>u đ>ng c>a ông là ng> i ch> tr>ng “Phá Thai” và v> ra m>t vi>n t>ng, ch>ng trình huy hoàng v> Đoàn K>t, Hy V>ng và Thay Đ>i. Dĩ nhiên ông có th> thay đ>i. T>t nhiên m>t vài đ>i u s> ph>i thay đ>i khi m>t ng> i b>ng vào Tòa Nhà Tr>ng. Quy>n l>c làm cho ng> i ta tr> thành quí phái, nh>ng đ>ng th>i l>i làm gi>m giá tr> c>a nh>ng ng> i khác. Nh>ng t> t>ng d> có th> đ>ng c>i ti>n. Nh>ng lu>t l>t có c> h>i tri>n n> thêm. Nh>ng là ng> i Công Giáo, ít nh>t chung ta c>n ph>i l>ng thi>n v>i chính mình và v>i tha nhân, nh>ng ng> i chung quanh ta v> nh>ng s> th>t l>ch s> chính tr> mà chúng ta có t> nh>ng b>ng kh>i đ>u.[4]

Nh>ng bu>n thay, v>i chính quy>n hi>n t>i, ng> i Công Giáo t>i Hoa K> l>i g>p khá nhi>u khó khăn. T>i sao v>y? Tinh th>n a dua n>nh b> đ>a th>y th>p thoáng n>i m>t s> nh>ng ng> i Công Giáo có c>m tình v>i đ>ng Dân Ch>i nh> văn sĩ, h>c gi>, ch>bút và nh>ng nhà ho>t đ>ng xã h>i đã t> cáo nh>ng ng> i “Phò S> S>ng” là quá thân thi>t v>i đ>ng C>ng Hòa. Nh>ng h> đâu có bi>t r>ng, cu<i cùng khi l> ra thì đ>ng nào cũng v>y th>oi.(Caesar is an equal opportunity employer).

Thiết nghĩ, ngày i Công Giáo nên nhớ 4 điều sau đây:

- 1- Quyền hành của tất cả mọi người lãnh chính trị, không nhì ng nhà lãnh đóo quốc gia là do Thiên Chúa mà có, cho nên chúng ta không bắt buộc phải thión phóc hay cóng tóc vói hó khi hó làm điều ác. Trái lói, chúng ta có bón phón phói thay đổi nhóng lót lób bắt công bắt chính và chung lói tói ác trong điều sóng công cóng bóng cól i nói lón hành động một cách ôn hòa. Số nó trung thóc nhót cóa chúng ta đổi vói chính quyền là chung tá niềm tin Công Giáo và phán quyết luôn lý cóa chúng ta không cón phân trón xin lói.
- 2- Trong một chó đó dân chó, qua bóu có chúng ta chung nói đó phóc vó dân tóc“đóy tócóa dân” chó khóng phói là chung nói đó chóy dân. Trong hoàn cảnh kinh tế suy thoái hiện nay, nói dân, kóc có chúng ta là nói Công Giáo, chung nói tài đó chung đón tình tróng kinh tế. Hó khóng óy nhóm cho bắt có ai đổi són phót làm lói văn hóa cóa đất nước vónh nhóng vón đó hôn nhân và gia đình, tính dóc, đóo đóc sinh hóc, tôn giáo trong điều sóng công cóng và phá thai. Chuyện đó có thể xảy ra một cách đó dàng, và rõ ràng là nó sẽ xảy ra, nhóng chó có nói Công Giáo và tín hữu cóa nhóng điều giáo khác cho phép làm mà thôi.
- 3- Điều thứ ba cón nhó. Nếu chúng ta chung tuyên bó điều chúng ta tin mà không muốn sống và hành động vì i NIóM TIN đó thì chúng có ý nghĩa gì có.. Tuyên bó mình là nói Công Giáo thì đó, nhóng Sóng và Hành Đóng đó chung tó là nói Công Giáo mói là quan trọng. Nhói nói Công Giáo đã bó phióu bóu cho Obama và cho có Mc Cain nóa, bói vì có hai đồng đóu có nhóng nói đóng hoàng tó. Nhóng khi biót róng 54% nói công giáo bóu cho Obama tháng 11 vóa qua thì rõ ràng là suy tó cóa con người quó nhó sóng biển nóng dóu. Chúng ta có thể đót vón đó là có bao nhiêu nói thóc só thi hành Nióm Tin cóa mình? Nếu bóu cho Obama là thóc hành nióm tin thì phói chóng bóu cho McCain là không thi hành nióm tin hoặc nói có lói? Dĩ nhiên khi bóu cho nói mình muón thì ai cũng có lý cóa mình có. Chung có ai có thể làm thóng kê cái bóm tó thóm kín trong tâm can con người. Nhóng con só nói bóu cho thóy nó có mót giá tró nào đó, mặc dù chúng ta không thể bó xét đoán bóng cuóc bóu phió. Chúng ta sẽ bó phán xét xem chúng ta có chung tó bóng hành động cóa chúng ta hay không khi chúng ta nói “Tôi là nói Công Giáo và Chúa Kitô là Thiên Chúa cóa tôi”.
- 4- Điều thứ tó là điều cuối cùng cón phói nhó, nó chung vui vó gói khi phói nói ra. Giáo Hội Công Giáo Hoa Kỳ tó hón 40 năm nay đã không chu toàn tót trách nhiệm cóa mình trong việc kión tóo ĐóC TIN và LóNG TÂM CÔNG GIÁO, thành thó bây giờ chúng ta đang gót hái hóu quó cóa vióc chúng ta làm ngoài xã hội, trong gia đình và trong điều sóng cá nhân đang bó đóo lón và phá són. Chúng ta có thể thấy nhóu nói tót chung minh nói lói điều tôi nói. Nhóng chúng ta có thể kó ra tên nhóng nói chung minh cho điều tôi nói không sai mà mót só hión đang làm vióc và sinh sóng i Washington D.C.[5]

V&n đã là bi&t bao nhiêu l&m l&i c&a chúng ta đã ch&ng ch&t quá nhi&u & trong quá kh& mà h&u qu&c a nó chính là t&ng lai tr& khi chúng ta bi&t nh&n ra nó và s&a ch&a. S& th&t là c& tri đoàn Hoa K& đang thay đ&i c& v& ph&ng di&n luân lý đ&o đ&c l&n tu&i tác. Đ&ng k& tr&ng h&p nh&ng ng& i công giáo bi&t c&i đ&i tâm h&n và t& nh&n bi&t mình b& i. Chúng ta không ph&i ch&t t& đ&ng hóa mình v&i cái văn hóa g&i là “Hoa K&” hay văn minh th&i đ&i, toàn c&u hóa mà chúng ta còn b& nó thu hút, c&i bi&n và tiêu hóa luôn. Lúc đó chúng ta không làm tròn b&n ph&n c&a chúng ta đ&i v&i nh&ng th& h& t&ng lai và c& tri đoàn. S& hi&n di&n th&c s& c&a ng& i Công Giáo trong đ&i s&ng ng& i dân Hoa K& s& ti&p t&c y&u d&n và r&i bi&n m&t.

C& m&i l&n có b&u c& là tôi l&i nghe nh&ng ng& i Công Giáo than phi&n là có quá nhi&u v& phá thai. Nh&ng đó có ph&i là tình tr&ng b&t bu&c nó ph&i nh& v&y kh&ng? M&t trong nh&ng xác đ&nh rõ ràng nh&t là ng& i Kitô h&u th&i s& khai khác bi&t v&i nh&ng ng& i ngo&i và văn hóa c&a h& là “t&n tr&ng s& s&ng con ng& i”, và đ&c bi&t “t& ch&i phá thai”. Chúng ta không th& nh&n mình là Công Giáo mà l&i l&ng tránh và nhân nh&ng đ& cho ng& i ta gi&t hài nhi v&n còn trong b&ng m&. Chúng ta không th& nh&n mình là “Công Giáo” mà l&i đ&ng ý tán thành “Phò l&a ch&n / Pro-choice” cùng m&t lúc mà không nh&n lanh trách nhi&m v& vi&c mình làm cùng h&u qu&c vi&c gi&t hài nhi. Chúng ta không th& nói xu&ng v& nh&ng ch&ng trình gi&m phá thai mà không hành đ&ng m&t cách t&n l&c đ& có th& thay đ&i lu&t l& gi&t hài nhi. Là ng& i Công Giáo, chúng ta ph&i tin r&ng m&ng s&ng con ng& i đã đ&ng thánh hóa. N&u chúng ta th&c s& không tin là đ&a nh& trong b&ng m& là con ng& i khi mà s& s&ng b&t đ&u thì chúng ta không th& t& d&i mình, d&i ng& i và d&i c& Chúa và h&y n&i r&ng “t&i kh&ng ph&i là con ng& i”.

Giáo hu&n x& h&i c&a Công Giáo v< qua c& v&n đ& phá thai. Hoa K& chúng ta còn nhi&u v&n đ& kh&n c&p c&n ph&i đ& ý, t& vi&c c&i t& v&n đ& di dân đ&n y t&, v&n đ& nghèo đói và vô gia c&. [6] Giáo H&i t&i Denver và toàn th& Hoa K& đã h&a làm nh&ng chuy&n đó. Nh&ng chúng ta c&n ph&i làm t&t h&n n&a đ& giúp nh&ng ph& n& có v&n đ& khi mang thai. Các giám m&c Hoa K& đã áp l&c trên nh&ng ng& i lãnh đ&o qu&c gia v& v&n đ& này t& h&n 30 năm nay. Thà r&ng chúng ta b& ti&n ra giúp đ& nh&ng ph& n& mang thai b&t đ&c d&đ&c m& tròn con vuông, có ngh& nghi&p công ăn vi&c làm, đ&a con đ&ng nuôi d&ng đ&ng hoàng c&n h&n là b& ti&n ra đ& cho phép và tài tr& nh&ng hành đ&ng gi&t ng& i m&t cách th&m kín. Chúng ta không th& ki&n t&o m&t xã h&i b&ng máu c&a nh&ng đ&a tr& ch&a đ&ng m& m&t chào đ&i. Quy&n đ&ng S&ng là m&t quy&n c&n b&n c&a con ng& i t&c nh&n quy&n. N&u chúng ta làm ng& nh& không bi&t t&i nó thì s&m mu&n các quy&n l&i khác v& nh&n quy&n cũng s& b& chính tr& hóa và chi&m đ&ot.

Một trong nh ng tế mà chúng ta nghe đ n nh m tai trong cuộc v n đ ng tranh c  t ng th ng Hoa K  vừa qua l  “HY VỌNG”. Tôi th y t  “Hy V ng” l  danh t  duy nhất trong Anh ng  mà ng o i ta th ng d ng một cách sai l c t  h i h n c  t  “Tình Yêu”. Đôi khi ng o i ta d ng n  một cách r ng tu ch d  ph n b a gi  l , thí dụ như câu n i: “Tôi ‘hy vọng’ h om n y t i kh ng n i đ i u g i qu  ngu xu n”. Nh ng đ i i v i ng o i Công Giáo, hy vọng l  một nh n đ c t c Đ c C y, n  kh ng ph i l  m t s  ch ng ch  c m t nh hay l m b  gi  h nh nh n đ c ho c tuy n truy n ch nh trị tranh c  nh t th i. T  nh n đ c / Virtue do t  tiếng La t nh l  VIRTUS m r , c  nghĩa l  s c m nh v a can d m. Hy V ng Th c th  kh ng c m t nh. N  ch ng c o nghĩa g i d  m t l c quan t u nh  trong nh ng cuộc v n đ ng tranh c . Hy V ng b o g m / d i h i v a l  c t l i / c t tr  c a nh ng ai tin t ng. V i v y, l t nh t l  d i i v i ng o i Kito h u, Hy V ng d i h i chúng ta phải t m cho ra câu tr  l i đích d ng cho văn đ  hay một ch n l a kh  khăn trong cuộc sống khi ph i n i “Kh ng, chúng ta không th  l m đổi u th t đ c n y đ c” thay v i “C o, chúng ta có th  l m đ c...”

B y m o i n m v  tr c v n h o n i ti ng ng o i Ph p l  Georges Bernanos d a vi t ti u lu n “B ai gi ng c a m t t n b t kh  tri[7] vào ngày l  k nh th nh Teresa th nh Lisieux” Bernanos d a nghi kinh kh ng d i v i ch nh trị nh ng l i y u m n Giáo H i Công Giáo vào c ng. Ông r t m c c ng minh. Ông ch ng th ch p e t  m t c ng ch ng l a p e h u. Ông l i c o  c kh i h i ch m bi m r t s c b n d i v i nh ng ng o i t  v  tho i m i, nh ng k  t  m n v a nh ng ng o i d ng d ng h ng h  l m b  ta d y l  ng o i Công Giáo, c  giáo dân l n gi o s i.

Trong câu chuy n của ông, ông t ng t ng “Đ i u m t b t c  m t ng o i b t kh  tri x ng d ng n o c o tr  thông minh trung bình c ng c o th  n i d c, n u ch ng may m t d p b t kh  kh ng n o d o m t cha xứ cho ph p anh ta d ng trên t a gi ng m t gi ng vào ngày l  k nh th nh n  Teresa th nh Lisieux”:

Anh ch ng b t kh  tri n i tr n t a gi ng nh  sau:

“Anh em th n m n, r t nhi u ng o i chúng tin g i c  m t l ng h  l i kh ng trai d a nh  các anh em t ng t ng....Nhưng khi chúng ta t m kiếm Chúa Kito l  tr n th  gian n y th  ch nh anh em ph i t m v a ch  cáo anh em m t th i....Ch nh anh em l  nh ng Kito h u d c tham dự vào b n t nh Thi n Chúa nh  trong ph ng v  n i. Ch nh anh em, nh ng “ng o i c o b n t nh Thi n Chúa”, d a l  d i di n c a Chúa l  tr n d ng th  n y tế khi Ch a Kit  v  tr iAnh em l  mu i c a tr n gian, n u th  gian m t v  mu i th  t i ph i qu  tr ch ai d y?....T n l c th  lu n lu n hi n d i tr  trung, c n anh em th  l i qu  gi a....b i v i anh em kh ng s ng v i niềm tin của anh em; niềm tin của anh em d a ng ng ho t d ng, d a ch t r i”.

Bernanos không a nhòng hòc giò, nhòng tay kèn kèu và nhòng tèn dòo dòc giò. Ngòc lòi, ông tin tèng a nhòng bòng hòng tèng thèm nhò bé nhò nò thènh Teresa thènh Lisieux, ngòc dòa chèng dò Giòo hòi và biòn cèi thè giòi bòng sò thènh thiòn, dòn sò, hòn nònhòn vòi mòt dòc tìn nhòit thènh nòng chèy. Đò là mòt hòng òn mòi ngòoi chèng ta phòi cèu xin thè sò dòc, nòu chèng ta cò lòng can dòm chèn lòa nòu và hòanh dòng theo nò. Chè có nhòng ai thèc sò biòn cèi, thay dòi thè giòi mòi là thènh nhòn mò thòi. Mòi ngòoi chèng ta cò thè là thènh nhòn, nhòng chèng ta còn phòi còng muòn và bòng theo nhòng bòng dòn dòa tìi đò.

Bernanos đòa cò lòn viòt là chè nghòia lòc quan tèu vò mòt thè giòi hiòn dòi, gòm cè nhòng loòi “chènh trè dòa vào hy vòng” nòo giòng nhò mòt ngòoi đòi qua nghòia dòa vòa đòi vòa huòyt sò mòt cách thèn nònhòn. Đò chèng qua chè là mòt hòinh thèc thay thè hoòc che đòy mòt hy vòng thèc, “mòt loòi òch kò, tè cò lòp t&ach; bòt mònha ra khòi nhòng nòi bòt hònh đòau khòi khòn còng cèa ngòoi khòac mòt cách xòo quyòt” bòng cách tènh bò làm bò suy nghòi vò nhòng tiòn triòn đòu đò. Hy vòng thèc “còn phòi tranh đòu mòi cò đòng”. Chèng ta chè dòt dòng hy vòng bòng sò thèt vò mòt cè gòng và nhòn nòi phi thèng.....Hy Vòng là mòt nhòn dòc / virtus cò nghòia là sòc mònh, mòt quyòt chí và can dòm anh hòng. Và mòt hòinh thèc cao nhòt cèa Hy Vòng là chiòn thèng, vòng qua nòi tuyòt vòng”.

Bòt cè ai khòng nhòn ra đòng nòi tuyòt vòng a trèn thè giòi ngòay nay thè có lò nòn đòi ngò. Tè HY VòNG dòng trèn nhòng tè quòng cáo vòn đòng tranh cè làm cho chèng ta hòng khòi mòt chèut xòi vìt tèng còng lý gòn kò, nhòng thè giòi thèc sò vòn ròach nòt khi mò liòu thuòc mònh hoòc đò tan đòi[8]. Chèng ta chè cò thè dòt dòng hy vòng qua sò thèt. Đòi đò có nghòia -kò tè lòc Chèua Giòsòu nòo: “Ta là Đòng, là Sò Thèt và là Sò Sòng”-.thè bòt cè ai còng còng có thè nòo đòng “Chèua Giòsòu Kito là Vua”. Đò là mòt tuyòn cáo chènh trè ròt quan trèng.

Chèng ta phòc vò Caesar / chènh quyòn mòt cách đòy đò khi mò chèng ta phòc vò Thiòn Chèua trèng. Chèng ta vinh danh ca tèng tè quòc đòt nòng chèng ta bòng cách sòng Niòm Tin Còng Giòo cèa chèng ta mòt cách lòng thiòn và quyòt liòt, t&ach; xòng biòu lò nòo ra trèng còng luòn, trèng còng chèng khòng còn bòn cèi, phòn trèn xin lòi. Chèng ta là nhòng còng dòn cèa Nòng Trèi trèng tiòn., bòi lò Chèua đòa thèng yêu trèn gian quòa mòc đòn đò sai con mòt ngòoi xuòng cèu chuòc chèng ta....Vì vòy cuòc sòng cèa ngòoi tìn hòu Kito giòo cò thè tìm gòn nhò sau: Chèng ta còng yòu Chèua mòt cách chèn thèt đòng vòi Niòm Tin cèa chèng ta bao nhiòu thè chèng ta phòc vò đòt nòng chèng ta thè sò bòy nhiòu.

ĐòI LòI KòT

Đí kùt thûc bài viêt, xin đùng trích líi Đíc TGM Charles Chaput trong líi mù dùu cuùn sách “Hày trù líi cho Caesar...”:

- Ai coi viêt Tin Chúa là quan trùng –Đíc Tùng Chaput nôi- thì sù khòng giù Đíc Tin cho riêng mìn. Núu hù có bùt đùng y kiùn vù mùt vùn đù gì thiù hù sù khòng ngùi yèn cùm khùu. Hù sù hành đùng đù thùc hiùn đùu hù tin cho dù có phùi trù giáù đùt cho thanh danh hay sù nghiùp cùa hù. Dì nhiên theo líi bình thùng, hù phùi tön trùng y kiùn khàc biùt cùa nhùng ngù i có niùm tin khàc vùi hù. Nhùng đùi vùi ngù i Công Giáo, líi bình thùng đù khòng có nghĩa là hù phùi ngùm miùng trong nhùng cuùc tranh luùn trù cùc công chúng vù nhùng vùn đù nhàn bùn nùn tùng. Đíc Tin Kito giáo lüon lüon có tính cách cùa nhàn nhùng khòng bao giù n° là cùa rièng cùa bùt cù ai. Vù vùy y niùm ‘nhàn nhùng’ hay ‘chùu đùng’ làm cho Niùm Tin thu hùp vù rièng cho mìn thành mùt thòi quen hay mùt quan niùm đùn đù cùm thùy thoùi mái dù chùu khi yèn lùng khòng lèn tiùng trù cùc công luùn vù nhùng vùn đù luùn lùy đùo đùc, nhàn phùm, nhàn quyùn thiù khòng bao giù có thù chùp nhùng đùng.

Đó phùi chàng Đíc Tùng cùng chù nhùng líi y cùa Chúa mà thòi: “Đíc Tin mà khòng có thùc hành là Đíc Tin chùt” () “Núu nôi yèn Chúa mà khòng yèn tha nhàn, khòng đùm xùa đùn nhùng đau khù, bùt cùng mà nhùng ngù i chung quanh, nhùng ngù i ngoùi đang phùi gánh chùu là nôi láo, nôi dùi” ()

Cùng vù nhùng vùn đù thuùc con ngù i, đùc đùng kim Giáo Hoàng Biùn Đíc XVI đà phùi cùn nhà cáo nhùng ngù i có trách nhiùm mà “Khòng lèn tiùng cùn tùnh, phùn đùi, lèn ńn nhùng bùt cùng, nhùng vi phùm nhàn vù, nhàn quyùn, nhàn phùm trong xâa hùi thiù chùng khàc gì nhùng con chó càm”.

Sau bài này, chúng tòi sù có dùp bàn vù thòng dùp thù ba cùa ĐTC Biùn Đíc XVI “Bác Ái trong Sù Thùt / Caritas in Veritate” mùi đùng tuyên dùc cho toàn thù CĐCG thù giùi ngày 7-7-2009. Đày là mùt thòng dùp sùng mà James Stoner, giáo sù Chính trù hùc thuùc Đíi hùc quùc gia Louisiana đà phùi nôi: “Thòng dùp này có sùc mùnh buùc ngù i Công Giáo phùi xuùt đùu lù diùn, bùc ra khùi hùm trú ńn”.[9]

Fleming Island , Florida
12-7-2009

[1] RENDER UNTO CAESAR: Serving The Nation by Living our Catholic Beliefs in Politic life.
Tác giả: Charles Chaput, TGM Denver, Colorado. Xuất bản 2008.

[2] Việt Nam chúng ta có nguyên thay cũng là một nước có tôn giáo. Dĩ nhiên không phải là Công Giáo hay Tin Lành, nhưng tôi tiên chúng ta tin ở Trái. Chúng ta thờ đền Ông Bà, đền Phật, đền Lão, đền Khổng, Nho giáo... Sau này đền Công giáo, Tin Lành...mãi du nhập vào, nhưng tôi có niềm tin tôn giáo đó dấy ngay ở lành, thờ cha kính mère, làm lành lánh dữ. Quan niệm Thiên Ác của dân ta dù là Phật giáo hay Lão giáo, Khổng giáo, Công giáo....đều giống nhau, nằm trong khuôn khổ 10 điều răn Đức Chúa Trái. Tôi có niềm tin rằng tin tưởng là trên điều chúng ta, đặc trên trái có ông Trái mà bây giờ ta gọi là Thiên Chúa.

[3] Theo quan niệm Đông phật ng, Nho giáo, Vua là đế i dienen Trái (Thiên Tôn) đều cai trị dân bằng điều nhân nghĩa. Khổng giáo quan niệm Trái và Người cùng đồng mặt thề, cho nên dân muôn thành nào là Trái muôn nhau vui (Ý dân là ý trái). Ông vua chúa là một phản trong toàn thế, chúa đế i dienen Trái coi sóc dân đế i dân nết đế i can bình thịnh vượng yêu thương nhau. Nhân nature vua làm điều gì trái lòng dân, đặc là trái mảnh Trái. Vua, tuy đế i dienen Trái, nhưng đế i vui dân lối phái chúa hồn trách nhiệm. Dân tuy chúa quyền cung a vua, nhưng vui có quyền bảo vệ vua phái i theo điều nhân đức mà làm. "Thiên cảng vu dân, dân chi sầu đế c, thiên tử tòng chí". Quan niệm xưa của ta cũng đâu có khác quan niệm của Công Giáo bây giờ là: Đòi hỏi nhà cầm quyền phái i lối nhân nghĩa mà trao dân, để điều công ích. Đó phái i chặng là giờ hồn cung a Thiên Chúa cho phép ta không phái i vâng lối nh chính quyền khi họ làm điều thử đế c, bảo t công, bảo t chính....

[4] Giáo Hội có biết bao nhiêu là Thánh anh hùng đế o, VN chúng ta có hơn 160 vị chính thất đế i phong hiến thánh vì các ngài đã chấp nhận cái chết vì Niềm Tin vào Chúa. Tôi hiến đế i, đặc biệt chúa đế CSVN cũng có biết bao vị cung a giáo sĩ lén giáo dân như HY Trinh như Khuê, GM Nguyễn Kim Điện, cha chính Nguyễn Văn Vinh, thầy giáo Đỗ Bá Lung, giáo dân Lâm đình Túy...đã chết rõ ràng vì niềm Tin. Nhưng cũng có không ít những người, lối này nó đế i giờ yên lối cho đế i yên thân, không dám mở miệng phái i đế i ác và bảo t công xay ra trong xã hội.

[5] Nhìn về Giáo Hội VN hiện giờ, người ta tuyên bố GH thăng tiến và phát triển, nhưng ngày

ch&u phép r&a t&i, l&nhà th&đong ngh&ti xem, nhi&u nhà th&, c&s công giáo đ´c xây d&ng huy hoàng tráng l&...Nh&ng xã h&i VN, C&DCGVN th&c ch&t th& nào? Tình tr&ng b&t công, xã h&i sa đ&a, tha hóa có kh&a h&n 30 n&am tr&ng kia kh&ng hay c&on t& h&i h&n nhi&u. H&u qu& do đ&u? M&t ch& đ& x&u hay t&t là do chính ng&ti dân đã giúp cho chính quy&n có c& h&i tr&n n&en x&u hay t&t.

[6] VN không ph&i kh&ng có nh&ng v&n đ& nh& v&y. Nó c&on t& h&i h&n nhi&u. và c&on nhi&u v&n đ& kh&ac n&a nh& tình tr&ng b&t công xã h&i, giàu nghèo quá chênh l&ch, tr& con th&t h&c, s&ng trên v&a hè, ăn xin, xì ke ma túy, n&n gái m&i d&âm, t& n&n buôn ng&ti....đ&a g&ay ch&n đ&ng th& gi&i và l&am nh&c qu&c th&

[7] Ng&ti đ&a nghi, cho r&ng tr&í kh&on con ng&ti kh&ng th& hi&u đ´c nh&ng đ&iu cao si&u v& Thi&n Ch&ua ngo&ai nh&ng vi&c c& th& tr&ng m&t.

[8] Ch&u nghĩa CS / Marxit đ&a ra m&t vi&n t&ng nghe th&t tuy&t v&i. Nó v& ra m&t hình &nh thi& gi&i đ&ng trong đó m&i ng&ti đ&u bình đ&ng, kh&ng ai giàu h&n ai, m&i ng&ti đ&u là anh em đ&ng chí sung s&ng tho&i m&i, m&i s& đ&u là c&a chung. M&i ng&ti đ&u làm vi&c theo kh& n&ng mà h&ng th& thì theo nhu c&u. S&ng ch&a? L&am ít mà l&i đ´c h&ng nhi&u n&u minh c&n.. S& th&c ra sao? Hãy nh&n vào th& gi&i CSVN h&n nay xem nó th& nào? Nó đ&a b& l&t tr&n s& th&t, nh&ng ng&ti ta v&n c& g&ng bi&n minh, v&n c& v& tranh, t& s&n đ& che đ&y nh&ng b&t công th&i n&t t&i l&i c&a n&o

[9] James Stoner: Encyclical forces Catholics out of the Bunker